

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/18, p. 671-686

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12050>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

Referees/Hakemler: Yrd. Doç. Dr. Elif AKTAŞ –
Yrd. Doç. Dr. Özlem ULU KALIN

This article was checked by iThenticate.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI DERSİNİN ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ

İlhan TURAN* - Sebahat ÇORAPÇI**

ÖZET

Bu çalışma sosyal bilgiler öğretmen adaylarının zorunlu dersi olan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinin etkililiğini araştırmak amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmaya 4.sınıfa devam etmekte olan 10 kız, 12 erkek öğrenci olmak üzere toplam 22 sosyal bilgiler öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma nitel bir çalışmadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği belirlenmiş olup Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinin yeterlilik ve kazanımlarına ilişkin öğretmen adaylarına yönelik sorular hazırlanmış ve görüşleri alınmıştır. Verilerin analizinde ise nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, sosyal bilgiler öğretmen adayları ders kapsamında yeni teknoloji araç-gereçleri kullanmada istekli olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının tamamına yakını ders kapsamında yeni teknoloji ve araç-gereçleri kullanmada istekli olduklarını belirtmekle beraber bir kısım öğretmen adayları, bu araç-gereçleri kullanmada “teknik aksaklıklardan dolayı sıkıntı yaşadığını”, “bilmedikleri bilgisayar programlarında zorlandıklarını” ve “akıllı tahtayı uygulamalı olarak görmedikleri için zorlandıklarını” “Verilen bilgisayar derslerinin yetersiz olduğunu” belirtmişlerdir.

Öğretmen adayları, genel olarak Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (ÖTMT) dersinin sağladığı kazanımlar ile ilgili olarak, “dersi anlaşılabilir ve somut kılmayı”, “öğrenciye ve kazanıma uygun materyal hazırlamayı”, “daha ekonomik materyaller yapabilmeyi”, “dersi monoton olmaktan çıkarıp eğlenceli hale getirmeyi” ve “daha rahat sunum hazırlayıp uygulayabilmeyi” gibi kazanımları elde ettiklerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının tamamına yakını Öğretim teknolojileri ve materyallerin kullanılmasının sosyal bilgiler derslerinde öğretimin etkililiğini arttırdığını düşündüklerini belirtmişlerdir.

---

* Doç. Dr. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler ABD, El-mek: ilhanturan19@hotmail.com

** Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü YL Öğrencisi, El-mek: sebahat.crpc53@gmail.com

---

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretimi, eğitim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi, etkililik.

THE INVESTIGATION OF EFFICIENCY OF TECHNOLOGIES AND MATERIAL DESIGN COURSE IN SOCIAL STUDIES TEACHING

ABSTRACT

This study was designed to investigate the effectiveness of the instructional technology and material design which is compulsory lesson for social sciences teacher candidates. A total of 22 social science teacher candidates, 10 female and 12 male students, participated in the study. The study was a qualitative study. Semi-structured interviewing technique has been determined as a data collection tool and questions have been prepared and opinions have been obtained about the teacher candidates regarding proficiency and achievements of Instructional Technology and Material Design course. In the analysis of the data, descriptive analysis method was used as qualitative research methods. Social studies teacher's candidates stated that they are willing to use new technological tools during their courses. All the candidate teachers stated that they are so willing to use these new technologies; but few of them also emphasised that they are some various obstacles. For instance, there are technical glitches, there are some computer programs they do not know how to use them due to the insufficient computer courses and importantly they have not had a practical experiences for the smart board. Teacher candidates are concerned about the achievements provided by ITMD course in general, "making the course understandable and tangible", "preparing materials suitable for students and acquisitions", "being able to make more economical materials", "preparing and implementing materials with comfortable presentation ". In this context, they pointed out that the use of instructional technologies and materials increase the effectiveness of teaching in social studies courses.

STRUCTURED ABSTRACT

The purpose of this study have analysed and assessed the effectiveness of Instructional Technology and Material Development (ITMD) compulsory course according to the opinions of teacher candidates in the department of Social Studies teaching programme. As the relevant literature highlighted that most of the prospective teachers have limited knowledge of how to use technology efficiently when they graduate from the education faculties. Therefore, prospective teachers use teaching techniques as soon as they are teachers and have faced many problems in developing materials depending on them.

The research sample is composed of 10 female and 12 male teachers' candidates who were into the Grade 4 of the Social Studies

Teaching Program in the Faculty of Education at the Recep Tayyip Erdogan University in the semesters of 2015-2016.

The study was a qualitative study.

The semi-structured interviewing technique has been designed as a data collection tool in order to take the opinions of candidate teachers about the qualifications and achievements of ITMD course.

The interview questions were reviewed and rewritten by five master students of Social Studies Education and four academic experts.

The descriptive analysis method used.

This study is thereby limited to the opinions of the students participating in the research.

The study aimed to investigate the qualifications and achievements of Instructional Technology and Material Design course according to the opinions of the candidates of Social Studies Teachers, and in order to do that the following sub-problems studied:

1. Do you think that the use of instructional technologies and materials enhances the effectiveness of teaching in social studies classes?
2. Are you willing to use new technology and tools in the course?
3. Are you having difficulty in using educational technology and materials in teaching environment?
4. Are there any suggestions that you have thought about in the ITMD course but not in practice?
5. Can you evaluate yourself about the qualifications of this course taking into account of the activities of the ITMD course?
6. What is the interest of the materials that students use? (Power point, video, smart board, worksheets) Could you please write the name of other materials you prepare for yourself and could you briefly describe the student interest?
7. How do you evaluate yourself in term of knowledge and skills thought in the ITMD course?

The summary results of this research are as follows:

1. Social studies teacher's candidates stated that they are willing to use new technological tools during their courses. In this sense, it can be stated that "teacher-cantered education is not sufficient enough for the meaningful learning", "intelligent boards are very useful for enhancing contents", "technological tools are very important in terms of information permanence", "it is not possible to survive in the current and future world if we do not bring what we have now into education system". Projects, computers, and so on will make the lesson more enjoyable, less boredom and monotony. "Therefore, they emphasized the views that new educational technological tools are absolutely useful in their lessons.

2. All the candidate teachers stated that they are so willing to use these new technologies; but few of them also emphasised that they are some various obstacles. For instance, there are technical glitches, there

are some computer programs they do not know how to use them due to the insufficient computer courses and importantly they have not had a practical experiences for the smart board.

3. Most teacher candidates think that they have sufficient knowledge and skills regarding to ITMD course. Nevertheless, there are also various reasons in the opinions of the teacher candidates who are not confident enough. Some of them are "although we have theoretical information and ability to use, it is so difficult put them into practical actions"; "there is a limited time while doing practice"; "the fact that the class crowded and each student is willing to do one particular application make the meaningful learning inflexible". In addition, there are also some candidates, who think there are some incompatibility issues between knowledge and practices, "does not matter how to know to use something unless you have it in the first place. There is a lack of technological infrastructures in schools; I know how to use smart-board but there is no smart-board into many schools"

4. When the opinions about the content of the course examined, it indicates that the majority of the teacher candidates think that the lesson processed by giving maximum benefits. Nevertheless, there are informative thoughts highlighted in this regards. For instance, "practical knowledge ought to be more importance"; "it would be useful to have more materials in the actual practices and ought to be utilizing them in a real learning environment"; "new emerging teaching technologies ought to be demonstrated practically."

5. According to the opinions of the candidates' teachers, it is seen that in the materials (Power point, video, smart board, worksheets) used in the lessons, the most interesting for the middle school students is the visualise materials, these are also much more. There were no negative answers to the views of the students on the smart board. Powerpoint and worksheets are the materials that students are most interested in.

6. Teacher candidates are concerned about the achievements provided by ITMD course in general, "making the course understandable and tangible", "preparing materials suitable for students and acquisitions", "being able to make more economical materials", "preparing and implementing materials with comfortable presentation ". In this context, they pointed out that the use of instructional technologies and materials increase the effectiveness of teaching in social studies courses.

According these findings, it is better to have following suggestions:

- ✓ It is better to integrate Instructional technologies into other programs curricula.
- ✓ Faculties should be allowed to perceive instructional technology, as a pure artificial hardware. It should be encourage students to do teaching practice under the guidance of the advisors.
- ✓ To be ensuring the integration of the ITMD course with meaningful experience, giving more places to the practice activities can be encouraged by the teaching application staff;

Turkish Studies

✓ To put additional courses for the students who are feeling technologically inadequate might be encouraged.

Keywords: Social studies education, education technology and material design lesson, effectiveness.

1. Giriş

Toplumların ve bu toplumların bir üyesi olarak bireylerin gelişmelerini sağlayabilmeleri açısından eğitim her zaman önemini korumaktadır. Hemen hemen tüm toplumların kalkınmalarında eğitim etkin rol oynamıştır. Zamanla eğitime yüklenen bu önem daha da artmaktadır. Dünya üzerinde ortaya çıkan ekonomik gelişmeler ve teknolojik gelişmeler eğitimi daha öncelikli bir konuma getirmiştir (Taş,2004,s.29).

Çünkü asrımızda her alanda yaşanan bu çok hızlı değişimlerin öncelikli olarak etkilediği konulardan birisi de eğitimidir. Eğitim kurumları öğrencilerin dünyada meydana gelen değişimlere uyum sağlayabilmeleri için, yaşanan değişimler doğrultusunda kendilerini sık sık yenilemektedirler. Bu bağlamda yaşanan değişim ve gelişmeler doğrultusunda bilhassa eğitim/öğretim programları ve ders kaynakları yeniden gözden geçirilerek düzenlenmektedir. Günümüzde eğitim ve öğretimi doğrudan etkileyen en önemli unsurlardan birisi de, öğretim teknolojilerinde süregelen değişim ve gelişmelerdir. Bu alandaki gelişmeler, öğretmen ve öğrencilere kolaylık sağlamakla beraber, öğretim sürecinde daha etkili ve kalıcı öğrenmeler sağlamaktadır. Bir başka ifadeyle eğitim teknolojileri aracılığıyla öğrenciler, etkili, kalıcı öğrenmeler sağlamakla beraber daha eğlenceli bir öğrenme ortamına da kavuşabilmektedirler (Demircioğlu, İ. H. ve Turan, İ. (Eds.),2012). Günümüzde teknolojinin eğitim öğretim süreçlerinde işe koşulması ile ilgili yatırımlara da ülkemizde son yıllarda ağırlık verilmektedir (Kılınç, 2016).

Ülkemizde eğitim alanında meydana gelen birtakım gelişmelere bağlı olarak öğretmen yetiştiren eğitim fakülteleri programları 1998 yılında yenilenmiştir. Yenilenen yeni programda öğretmenlik mesleğine ilişkin derslerin sayısı artırılmıştır. Bu kapsamda arttırılan derslerden biri de 'Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı' (ÖTMT) dersidir. ÖTMT, ders sürecinde öğretmen adaylarına, sorumlu olacakları öğretim alanıyla ilgili öğretim teknolojilerini kullanma ve materyal geliştirme becerileri kazandırılması amaçlanmıştır (Demircioğlu, İ. H. ve Turan, İ. (Eds.),2012).

Türkiye'de öğretmen adaylarını yetiştiren eğitim fakültelerinin lisans programlarının ilk yıllarında öğrencilere genel kültür, konu alanı ve öğretmenlik meslek bilgileri birbirlerinden bağımsız olarak verilmektedir. Öğretmen adayları, daha sonra almış oldukları bu ders ile öğretim teknolojilerinin kullanımlarını ve materyal geliştirmeyi öğrenirler. Öğretmen adaylarından son sınıfa geldiklerinde Öğretmenlik Uygulaması dersinde alan bilgilerini aktarırken meslek bilgisi ile öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme bilgilerini bütünleştirerek uygulama yapmaları beklenir. Öğretmen adayları Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (ÖTMT) dersini aldıktan sonra bilgilerini daha etkili, çekici ve verimli bir biçimde sunabilme yeterliliği kazanmaktadırlar (Gündüz ve Odabaşı, 2002, s.46-47).

Bu bağlamda, ÖTMT teori ve uygulama saatleri ile denge sağlamayı hedeflemektedir. Bu ders öğretmen adaylarının meslek hayatlarında öğretim sürecinde öğrencilerinin etkin öğrenmelerine katkı sağlayacak olan öğretim teknolojisi ve materyallerini geliştirebilir ve kullanabilir olmalarını hedeflemektedir. Eğitim-öğretimde önemli bir yere sahip olan öğretim materyalleri öğretmenler tarafından sınıflarda farklı yöntem, teknik ve amaçlar için yarar sağlayabilmektedir. Başka deyişle onlar, bir taraftan öğretmeni destekleyici amaçla kullanılırken, diğer taraftan bazen tamamen öğretmen rolü üstlenerek içeriği doğrudan öğrencilere aktarmaktadır (Şahin & Yıldırım, 1999, s.12).

Genel olarak bahsederseniz, ders sürecinde zengin öğretim ortamları sunan materyaller dersi ilgi çekici hale getirerek öğrenci motivasyonunu artırır, öğrenci öğrenmelerini daha etkin ve kalıcı hale getirir.. Araç-gereç ve materyallerin öğretimdeki yeri ve önemi Yalın (2002) ve Şimşek (2002) tarafından aşağıdaki şekilde özetlemektedirler. Araç-gereç ve materyaller;

1. Çoklu öğrenme ortamları sağlarlar,
2. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olurlar,
3. Dikkat çekerler,
4. Hatırlamayı kolaylaştırırlar,
5. Soyut şeyleri somutlaştırırlar,
6. Zamandan tasarruf sağlarlar,
7. Güvenli gözlem yapma imkânı sağlarlar,
8. Farklı zamanlarda birbirleriyle tutarlı içeriğin sunulmasını sağlarlar,
9. İçeriği basitleştirerek anlaşılmasını kolaylaştırırlar (Yalın'dan aktaran Alım,2007),
10. Öğrenmeyi kalıcı hale getirir,
11. Sözcük gelişimine katkı sağlar (Şimşek'den aktaran Alım,2007).

Yukarıdaki maddeleri de dikkate alırsak ÖTMT dersi sayesinde öğretmen adayları öğretim sürecini sıkıcılıktan kurtarıp öğrencilerin zevkli ve eğlenceli bir ders işlemelerini bu sayede öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını arttırmalarını, soyut kalan ve bu yüzden de anlaşılması ve kavratılması güçleşen soyut kavramları somut materyallerden yararlanarak daha açık bir şekilde sunularak etkin ve kalıcı öğrenmeler sağlama amacı gütmektedir. Bu dersle çağa uygun bir şekilde bir yandan farklı düzeydeki öğretim teknolojilerini öğrencilere göstermek, değişik konularda onlara rehberlik etmek ve gelecekte öğretmen olarak atandıklarında ellerindeki imkanı kullanarak öğretim materyalleri geliştirmelerine katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Öğretmen adayları ÖTMT dersi kapsamında konu, kazanım ve öğrencilere uygun çeşitli materyaller hazırlamakta ve materyal geliştirme sürecini arkadaşlarıyla birlikte paylaşarak birbirlerinin deneyimleri ve fikirlerinden yararlanmaktadırlar. Bununla beraber öğrenciler kendi hazırladıkları materyallerle birlikte diğer materyal örneklerini de görme fırsatı elde etmektedirler (Kolburan Geçer'den aktaran Çalıoğlu, 2015, s.25). ÖTMT dersi kalıcı öğrenmeler sağlama açısından da çok kayda değer bulunmaktadır. Eğitim ve öğretim sürecinde öğrenciye sunulan etkinliklerin birden fazla duyu organını harekete geçirmesi, öğrenmeyi iyi ve kalıcı bir hale getirmekte, bu bağlamda öğrencilerin unutmama süreci de bir o kadar geç olmaktadır. Hazırlanan somut materyaller ve öğretim teknolojileri eğitim/öğretim sürecinde hazırlanan etkinliklerin daha verimli olmasını sağlamak için öğretmenlere en büyük yardımcıdır.

Öğretmen nitelikleri farklı şekillerde tanımlanabilmesine karşın bu tanımlarda ortak özellik, öğretmenlerin öğretimi daha da kaliteli hale getirmek için materyal üretmeleri ve kullanmalarıdır (Uşun, 2000, s.7). Bu bağlamda öğretmenler öğretim etkinliklerini yaparlarken uygun materyalleri tanımları ve seçmeleri daha anlamlı öğrenmeler için gereklidir.(Aslan ve Görgeç, 2015) Zira geleneksel eğitim öğretmen merkezli olduğundan dolayı öğretmen anlatır, öğrenci anlar (öğretmen öğrenciden daha aktif bir konumdadır.). Öğretmen aynı anda çok sayıda kişiye bilgi aktarmaya çalışırken bazen öğretici ile öğrenen farklı şeyler algılayabilmektedirler. Bu bağlamda eğitimciler, öğrencilere neyi ve nasıl anlatma hususunda çoğu zaman düşünmektedirler. Geleneksel yaklaşımla kullanılan sözlü anlatımla yöntem zenginliğine gidilmediğinden dolayı alıcının dikkati başka alanlara

kayarak kısa sürede dağılır. Soru-cevap yöntemi öğrencilerin ilgisini çekmek ve istenilen amaca ulaşmak için yeterli olmadığından materyaller ve öğretim teknolojileri büyük önem arz etmektedir ki eğitimde verimliliğe katkısı da büyük olmuştur. Bununla birlikte, söz konusu materyaller/öğretim teknolojilerinin etkin bir şekilde kullanımı için uygun ortamlar oluşturulmadığı sürece ne kadar mükemmel olurlarsa olsunlar, bir fayda sağlamazlar. Bundan dolayı öğretmenlerin ve üniversitedeki öğretim üyelerinin yeni teknolojilerden öğretim sürecinde faydalanabilmeleri için öğretim teknolojilerinde meydana gelen yeni gelişmeleri takip etmeleri ve bu alanda kendilerini sürekli olarak yenilemeleri değişimlere ayak uydurabilmeleri gerekmektedir. Eğitim dünyasında son yıllarda akıllı sınıf (Smart Class) ve geleceğin teknoloji sınıfı (Hyper Class) gibi mekân ve mesafe sorununu ortadan kaldıran teknolojinin her çeşit araç-gereç ve özellikleriyle donatılmış modern sınıflardan bahsedilmektedir. Bununla birlikte öğretmen adaylarını yetiştiren eğitim fakültelerinin birçoğunda donanımlı teknoloji sınıflarını görmek pek olası da değildir (Güven,2006, s.3).

Bununla beraber eğitimde araç-gereç ve materyal kullanmanın önemi bilinmekle birlikte yeterince kullanıldıkları söylenemez. Bu duruma yönelik çok sayıda araştırmalar vardır. Örneğin, Küçükahmet (2002:109), bazı öğretmenlerin elindeki basit araç gereçleri bile kullanmakta çekimser davrandığını, bunun nedeninin ise öğretmenin o aracı kullanmasını bilmemesinden kaynaklandığını belirtmektedir. Bu bağlamda öğretmen yetiştiren eğitim kurumlarında gerekse hizmet içi eğitim çalışmalarında gerekli eğitimi vermek öğretmenleri yeni öğretim teknolojilerinden haberdar etmek ve derslerine uygun materyal geliştirebilmelerini sağlamak açısından büyük önem teşkil etmektedir. Aşan (2002) ise öğretmen adaylarının çoğunun, teknolojiyi kendi derslerinde nasıl kullanabileceği konusunda sınırlı bilgiyle eğitim fakültelerinden mezun olduklarını ortaya koymuştur. Amerika'da Teknoloji Değerlendirme Ofisi (Office of Technology Assesment) tarafından yürütülen bir araştırma sonucunda, öğretmenler ve adaylar öğretim teknolojileri konusunda kendilerini yetersiz hissettiklerini, hizmet-içi eğitimde etkili eğitimi alamadıklarını, öğretime dâhil edilecek teknolojileri öğrenmediklerini belirtmişlerdir (Aktaran: Vu ve Fadde, 2014). Yaman (2007) çalışmasının sonuçlarına göre ise Türkçe öğretmeni adayları ile yapılan çalışmada öğretmen adayları öğretim materyali hazırlama konusunda ÖTMT dersini etkili bulmadıklarını belirtmiştir. Bu çalışmada adayların alanlarında öğretim teknolojisi kullanımı ile ilgili kendilerini eksik hissettikleri sonucu da vurgulanmıştır.

Özetlersek, yurt içi ve yurt dışı alan yazılarında öğrenme ve öğretme sürecinde farklı öğretim teknolojisi ve materyal kullanımı ile ilgili önem vurgulanmıştır. Bu kullanımların öğretmen eğitiminde beceri olarak kazandırılması konusunda fikirler beyan edilmiş ve çalışmalar yapılmıştır. Bunun için ÖTMT dersinin öğretim süreci sonucunda, öngörülen kazanımlar kadar bunlara ulaşma derecesi de önemlidir. Bu çalışma ile önemi vurgulanan ÖTMT dersinin eğitim fakültelerinde eğitim görmekte olan Sosyal bilgiler öğretmen adaylarında gerekli beceriyi sağlayıp sağlamadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bahsedilen becerilerin kazanımında ÖTMT dersinin etkisi, çalışma sonucunda değerlendirilmiştir.

2. Araştırmanın Amacı Ve Yöntem

Bu çalışmanın amacı Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde okutulan ÖTMT dersinin etkililiğini Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında okuyan öğretmen adayları görüşleri doğrultusunda ortaya koymak ve değerlendirmektir. Araştırma nitel bir çalışmadır.

Çalışmanın teorik boyutu için öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği belirlenmiş olup ÖTMT dersinin yeterlilik ve kazanımlarına ilişkin, belirlenen alt problemler doğrultusunda öğretmen adaylarına yönelik sorular hazırlanmış ve onların görüşleri alınmıştır. Görüşme soruları 5 Sosyal Bilgiler Eğitimi Yüksek lisans

öğrencisi ve 4 akademik uzman tarafından gözden geçirilip yeniden düzenlenmiştir. Verilerin analizinde ise nitel araştırma yöntemlerinden Betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

3. Evren Ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2015/2016 Eğitim/Öğretim yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi 4.sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programına devam edip, 2. Sınıfta ÖTMT dersini alan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Ayrıca bu öğretmen adayları, 4. Sınıfta bu dersteki birikimlerini okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları derslerinde ortaokullarda uygulamalı olarak da icra etmektedirler. Örneklem olarak ise, çalışmaya 4.sınıfa devam etmekte olan 10 kız, 12 erkek öğrenci olmak üzere toplam 22 sosyal bilgiler öğretmen adayı katılmıştır.

4. Problem Cümlesi Ve Alt Problemler

Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki **problem cümlesi** belirlenmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerine göre Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinin yeterlilik ve kazanımları nelerdir?

Alt Problemler;

1. Öğretim teknolojileri ve materyallerin kullanılmasının sosyal bilgiler derslerinde öğretimin etkililiğini arttırdığını düşünüyor musun?
2. Ders kapsamında yeni teknoloji ve araç-gereçleri kullanmada istekli misin?
3. Eğitim teknoloji ve materyallerini öğretim ortamında kullanırken zorlanıyor musunuz?
4. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde üzerinde durulan ama uygulamada gerekli olmadığını düşündüğün konular var mı?
5. Size sunulan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde yapılan etkinlikleri dikkate alarak kendini bu dersin yeterlilikleri konusunda değerlendirebilir misin?
6. Öğrencilerin kullandığınız materyallere ilgisi nedir? (Power point, video, akıllı tahta, çalışma yaprakları) Kendi hazırladığınız diğer materyallerin adını yazın ve öğrenci ilgisini kısaca belirtin?
7. Okul deneyimi ve okul deneyimi uygulamalarında geçirdiğin yaşantılarını düşündüğünde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinden edindiğin bilgi ve becerileri uygulamaya aktarmada kendini nasıl değerlendiriyorsun?

5. Sınırlılıklar

Bu çalışma araştırmaya katılan öğrencilerin görüşleri ile sınırlıdır.

Bu çalışma 2015/2016 Eğitim ve Öğretim yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programına devam edip, ÖTMT dersini alan 4.sınıf öğretmen adaylarından 22 öğrenci ile sınırlıdır.

6. Bulgular

Bu bölümde bulgular, alt problemlere göre incelenmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının araştırma sorularına verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular her bir görüşme sorusu ana tema kabul edilerek ele alınmıştır. Bu bağlamda ilk sorduğumuz soru;

“Öğretim teknolojileri ve materyallerin kullanılmasının sosyal bilgiler derslerinde öğretimin etkililiğini arttırdığını düşünüyor musun?” sorusudur. Öğrencilerin tamamı bu soruyu evet biçiminde yanıtlamıştır. (Tablo 1). Örneğin KOD 12 “Öğretim teknolojileri ve materyallerin kullanılmasının

öğretimin niteliğini artırdığını düşünüyorum. Çünkü Dale'nin de dediği gibi öğrenme işlemine katılan duyu organlarının sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenilir ve öğrenme o kadar kalıcı olur. Düz anlatım tekniğinde hem öğretmenin hem de öğrencinin dersten sıkılma olasılığı fazladır. Öğrenmenin kalıcılığı azdır. Bu yüzden derste öğretim teknolojileri ve materyallerinin kullanılması bence zorunludur.” KOD 19 “Öğretimin etkililiği artar. Çünkü bireyin daha çok duyusuna hitap edecek, dersi monotonluktan kurtaracak, birey öğrenmeye daha istekli olacaktır. Tabii burada öğretmene daha çok iş düşüyor. Öğretmenin bireyin hayal dünyasına hitap etmesi gerekmektedir.” ve KOD 3 “Evet bence arttırıyordur. Çünkü bilgisayar ve internet aracılığıyla çocukların seviyelerine uygun animasyonlar, çizgi filmler şeklinde uyarlayıp benzetim programlarıyla sınıf ortamında yapılamayacak deneyleri gerçeğe yakın şekilde öğrenciye sunarak daha somut şekilde aktarabiliriz. Bu zaman verimliliğini arttırır.” biçiminde cevaplamıştır.

TABLO 1: “Öğretim teknolojileri ve materyallerin kullanılmasının sosyal bilgiler derslerinde öğretimin etkililiğini arttırdığını düşünüyor musun?” İlgili sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri.

	f
Evet	20
Kısmen	2
Hayır	-
TOPLAM	22

Bu bağlamda öğrencilere 2. olarak sorduğumuz "Ders kapsamında yeni teknoloji ve araç-gereçleri kullanmada istekli misin?" sorusudur. Öğrencilerin bu soruya 21 tanesi evet bir tanesi de kısmen biçiminde cevaplamıştır. Olumsuz cevap veren öğrenci bulunmamaktadır. (Tablo 2). Bu verilerden de anlaşılacağı üzere, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının neredeyse tamamı yeni teknoloji ve araç-gereçleri kullanmada istekli olduklarını belirtmişlerdir.

Bu öğrencilerden KOD 1 “Çağın getirdiklerini eğitim ortamına taşımamız.” biçiminde yanıtlarken KOD 5 “Teknolojinin olanaklarından yararlanmak istiyorum.” KOD 12 “Ders kapsamında yeni teknolojik araç gereçleri kullanmada istekliyim. Çünkü ders anlatırken bilgisayar, projeksiyon, internet kullanmak dersi daha eğlenceli hale getiriyor. Dersin sıkıcılığını azaltıyor ve öğrenmeyi kolaylaştırıyor.” biçiminde cevap vermiştir. Diğer taraftan KOD 8 ise, bilgilerin kalıcılığında, teknolojinin önemine dikkat çekerek, “Bilgilerin kalıcılığı açısından teknoloji araç-gereçleri önemli” olduğunu ifade etmiştir.

Sorumuza kısmen cevabını veren, KOD 21 ise, teknolojik kullanımın başta sağlık olmak üzere bazı sakıncalarının olduğunu (öğretmenlerin tamamen teknolojik araç gereçlere bağlı kalıp kolayca kaçmaları, gereken önemi göstermemeleri vs.) bu nedenle dikkatli kullanmak gerektiğini açıklamıştır.

TABLO 2: “Ders kapsamında yeni teknoloji ve araç-gereçleri kullanmada istekli misin?” ilgili sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri.

	f
Evet	21
Kısmen	1
Hayır	-
TOPLAM	22

Turkish Studies

Bu bağlamda öğrencilere 3. olarak sorduğumuz “Eğitim teknoloji ve materyallerini öğretim ortamında kullanırken zorlanıyor musunuz?” sorusudur. Öğrencilerin bu soruya 8 tanesi zorlanıyorum, 11 tanesi zorlanmıyorum ve 3 tanesi de kısmen biçiminde cevaplamıştır. (Tablo 3).

KOD 4 adlı öğrenci zorlandığını belirtirken sebebini “ öğretimde gerek duyduğu bazı bilgisayar program ve animasyonlarını yeterince bilmediğini bundan dolayı zorlandığını” belirtmiştir. KOD 9 ise “Yapılandırmacı eğitimde bunları kullanmak ne kadar ekonomik ve etkili olsa da eğitim sistemimize yeni girmiş olmasından dolayı kullanımı tam olarak öğretilmediği için sorun yaşanmaktadır. Bunun için de kullanırken sıkıntı yaşıyorum.” KOD 11 “Zorlandığım zamanlar oluyor. Çünkü verilen bilgisayar derslerinin yeterli olmadığını düşünüyorum.” KOD 3 ise “Bilgisayar, internet kullanmada sorun yaşamazken projeksiyon ve özellikle akıllı tahtayı uygulamalı olarak görmediğimiz için sorun yaşıyorum.” şeklinde cevaplar vermiştir.

Kısmen zorlandığını ifade eden KOD 5 “Okul ve yakın çevreden maddi destek alınmadığı takdirde zorlanıldığını” beyan etmiş, KOD 6 ise “Bazen gerekli araç gereçleri temin etmekte sorunlarla karşılaşabiliyorum.” cevabını vermiştir.

TABLO 3: Eğitim teknoloji ve materyallerini öğretim ortamında kullanırken zorlanıyor musunuz? İlgili sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri.

	f
Zorlanıyorum	8
Kısmen zorlanıyorum	3
Zorlanmıyorum	11
TOPLAM	22

Bu bağlamda öğrencilere 4. olarak sorduğumuz “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde üzerinde durulan ama uygulamada gerekli olmadığını düşündüğün konular var mı?” sorusudur. Öğrencilerin bu soruya 14 tanesi yok, 6 tanesi var ve 2 tanesi de kısmen biçiminde cevaplamıştır. (Tablo 4).

Var diyen 6 öğrenci zaman ve uygulamaların kısıtlılığına değinmişlerdir. KOD 11 “Bu derste öğrencilerin ilgisini çekecek onların seviyesine uygun dersi somutlaştıracak materyaller üzerinde durulmaktadır. Ancak uygulamada materyal kullanımı zaman açısından kısıtlı olduğunu düşünüyorum. Ayrıca geleneksel yaklaşıma alışmış bazı öğretmen ve öğrencilerin materyal kullanımına olumsuz tavır sergileyeceklerini düşünüyorum.” KOD 3 “Yeni çıkan öğretim teknolojileri uygulamalı olarak gösterilmeli ve şuanda ülkemizde Fatih projesiyle akıllı tahta sistemine geçilmeye başlandı. Bunun üzerinde durulabilirdi.” KOD 18 ise “Uygulamaya daha çok önem verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Tecrübe ve zamanı iyi kullanabilme açısından uygulamalar çok önemli.” şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Kısmen şeklinde cevap veren KOD 13 ise “Üzerinde durulup gerekli olmayan konu yok. Ancak özellikle uygulama kısmında daha çok materyal hazırlayıp bunları gerçek öğrenme ortamlarında kullanmak varsa aksayan yönlerini düzeltmek daha faydalı olacaktır.” cevabını vermiştir.

TABLO 4: Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde üzerinde durulan ama uygulamada gerekli olmadığını düşündüğün konular var mı? İlgili sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri

	f
Yok	14
Kısmen var	2
Var	6
TOPLAM	22

Bu bağlamda öğrencilere 5. olarak sorduğumuz “Size sunulan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde yapılan etkinlikleri dikkate alarak kendini bu dersin yeterlilikleri konusunda değerlendirebilir misin?” sorusudur. Öğrencilerin bu soruya 14 tanesi yeterliyim, 4 tanesi yeterli değilim ve 4 tanesi de kısmen biçiminde cevaplamıştır. (Tablo 5).Yeterli olanların görüşleri incelendiğinde;

Yeterli olanlar KOD 3 “Yaptığım materyalleri öğrencilerin anlamasını temel alıyorum. Başarabildiğime inanıyorum.” KOD 21 “Materyal geliştirmede kendimi yaratıcı hissediyorum” gibi görüşler ifade ederken, kısmen yeterli olduğunu ifade edenler, ise KOD 9 “Aldığım bu ders tam bir yeterlilik sağlamamıştır.”, “Yaratıcıyım fakat bilgide kendimi eksik görüyorum.” gibi açıklamalarda bulunmuştur.

Yetersiz görenlerin gerekçeleri ise KOD 8 “Teorik bilgiyi uygulamaya dönüştürmede eksiklerimin olduğunu düşünüyorum.”, KOD 13 “Sınıfın kalabalık olması ve her öğrencinin bir uygulama yapması dersin yeterliliğini azaltıyor.” KOD 1 “Dersin yeterliliği konusunda hala eksik olduğumu düşünüyorum. Ancak ders süresince kullanılan teknoloji ve materyaller derse yararlılık sağlar.” gibi ifadelerdir.

Kendilerini kısmen yeterli gören KOD 12 “Gördüğüm öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinde yapılan etkinlikler kapsamında iyi bir power point nasıl hazırlanır, balık kılıcı, kavram haritası, zihin haritası gibi iki boyutlu materyallerin önemini ve hazırlarken dikkat edilmesi gereken unsurları şuan bile kullanıyorum. Ancak kendimi üç boyutlu materyal tasarımında yeteneksiz buluyorum.” KOD 9 “Aldığım bu ders tam bir yeterlilik sağlamamıştır.”, “Yaratıcıyım fakat bilgide kendimi eksik görüyorum.” gibi açıklamalarda bulunmuştur.

TABLO 5: “Size sunulan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde yapılan etkinlikleri dikkate alarak kendini bu dersin yeterlilikleri konusunda değerlendirebilir misin?” İlgili sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri

	f
Yeterliyim	14
Kısmen yeterliyim	4
Yeterli değilim	4
TOPLAM	22

Bu bağlamda öğrencilere 6. olarak sorduğumuz “Öğrencilerin kullandığınız materyallere ilgisi nedir? (Power point, video, akıllı tahta, çalışma yaprakları) Kendi hazırladığınız diğer materyallerin adını yazın ve öğrenci ilgisini kısaca belirtin?” sorusudur. (Tablo 6).

Öğretmen adaylarının görüşlerine göre; ortaokul öğrencilerinin görselliği ve eğlenceli yanı olan materyallere olan ilgisinin daha olumlu ve yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin Akıllı tahtaya olan ilgilerine yönelik görüşlerde olumsuz cevaplara rastlanmamıştır. Öğrencilerin en az ilgili oldukları materyallerin Power point ve çalışma yaprakları olduğu, en fazla ilgi gösterdikleri ve dikkatlerini çeken materyallerin ise video ve akıllı tahta olduğu görüşlerden çıkarılmaktadır.

TABLO 6: Öğrencilerin kullandığınız materyallere ilgisi nedir? (Power point, video, akıllı tahta, çalışma yaprakları) Kendi hazırladığınız diğer materyallerin adını yazın ve öğrenci ilgisini kısaca belirtin? İlgili sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri

Öğrencilerin kullandığınız materyallere ilgisi nedir? (Power point, video, akıllı tahta, çalışma yaprakları)	Power point	Yoğun yazı olmadığı sürece ilgi duyuluyor.	2
		Öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çekiyor.	8
		En çok istekli oldukları materyal.	2
		Fazla ilgi uyandırmıyor.	2
		Gözleri yoruyor çocuklar sıkılıyor.	4
		Farklı bilgi ve görseller varsa ilgileniyorlar.	3
	Video	Ders motivelerini artırıyor zevk alıyorlar	4
		Öğrencilerin genelde ilgisini ve dikkatini çekiyor.	10
		Bazen sıkıcı bulabiliyorlar.	2
		Eğlenceli, renkli yanı varsa ilgi çekiyor.	4
		En çok istekli oldukları materyal.	4
	Akıllı tahta	En çok akıllı tahtaya ilgileri var.	4
		Öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çekiyor.	10
		Okulda akıllı tahta olmadığı için bilmiyorum.	1
		Eğlenceli buluyorlar.	3
	Çalışma yaprakları	Görsellik fazla olduğu için dikkat çekiyor.	2
		Renkli olduğunda severek yapıyorlar zevkli hale geliyor.	5
		Öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çekiyor.	8
		Fazla ilgi uyandırmıyor.	4
		En ilgili oldukları materyal.	1
		Çok uzun ve görsel kullanılmadığında sıkılıyorlar.	1

Bu bağlamda öğrencilere 7. olarak sorduğumuz “Okul deneyimi ve okul deneyimi uygulamalarında geçirdiğin yaşantılarını düşündüğünde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinden edindiğin bilgi ve becerileri uygulamaya aktarmada kendini nasıl değerlendiriyorsun?” sorusudur. Öğrencilerin bu soruya 8 tanesi yeterliyim, 7 tanesi yeterli değilim ve 7 tanesi de kısmen biçiminde cevaplamıştır. (Tablo 7).

Yeterli olduğu yönünde görüş bildirenler KOD 1 “Sıkıntı yaşamıyorum. Öğrendiklerimi uygulamaya aktarabiliyorum” KOD 11 “Teknolojik araç gereç ve materyalleri başarılı, aktif bir şekilde kullanıyorum.” ve KOD 7 “Ders sayesinde hazırladığım materyallerden faydalanabiliyorum.” gibi açıklamalarda bulunmuşlardır. Kendisini yeterli görüp fakat bu yeterliliği bu dersin kazandırdığı yönünde görüş bildiren KOD 3 “Teknolojik araçların kullanımını ve uygulamasını okullardaki deneyimlerimden öğrendim. Dersin katkısı olmadı.” açıklamasında bulunmuştur.

Kendini yetersiz görenlerin gerekçeleri ise KOD 18 “Bilgi, becerilere sahip olsak da uygulamaya dökmek zor.” KOD 2 “Uygulamalarda verilen süre kısıtlı.” ve KOD 19 “Tecrübesizlik, materyalleri sunmada sorun oluyor.” gibi ifadelerdir.

Turkish Studies

TABLO 7: “Okul deneyimi ve okul deneyimi uygulamalarında geçirdiğin yaşantılarını düşündüğünde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinden edindiğin bilgi ve becerileri uygulamaya aktarmada kendini nasıl değerlendiriyorsun?” İlgili sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri.

	f
Yeterliyim	8
Kısmen yeterliyim	7
Yeterli değilim	7
TOPLAM	22

7. Sonuç

Araştırmanın sonucuna göre, sosyal bilgiler öğretmen adayları ders kapsamında yeni teknoloji araç-gereçleri kullanmada istekli olduklarını belirtmişlerdir. Bu kapsamda “öğrencilerin sadece öğretmen odaklı eğitim almalarının yeterli olmadığını”, “dersin içeriği gereği akıllı tahtaların çok işe yaradığını”, “bilgilerin kalıcılığı açısından teknolojik araç gereçlerin önemli olduğunu”, “çağın getirdiklerini eğitim ortamına taşıyamadığımız takdirde çağın dışında kalabileceğimizi” ve “bilgisayar, projeksiyon vs. dersi sıkıcılıktan kurtaracağını” bu yüzden derslerinde mutlaka kullandıkları görüşleri üzerinde durmuşlardır.

Öğretmen adaylarının tamamına yakını ders kapsamında yeni teknoloji ve araç-gereçleri kullanmada istekli olduklarını belirtmekle beraber bir kısım öğretmen adayları, bu araç-gereçleri kullanmada “teknik aksaklıklardan dolayı sıkıntı yaşadığını”, “bilmedikleri bilgisayar programlarında zorlandıklarını” ve “akıllı tahtayı uygulamalı olarak görmedikleri için zorlandıklarını” “Verilen bilgisayar derslerinin yetersiz olduğunu” belirtmişlerdir.

Öğretmen adayları ÖTMT dersinin sağladığı kazanımlar ile ilgili olarak, “dersi anlaşılabilir ve somut kılmayı”, “öğrenciye ve kazanıma uygun materyal hazırlamayı”, “daha ekonomik materyaller yapabilmeyi”, “dersi monoton olmaktan çıkarıp eğlenceli hale getirmeyi” ve “daha rahat sunum hazırlayıp uygulayabilmeyi” gibi kazanımları elde ettiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının, ÖTMT dersinin yeterlilikleri konusunda ve edindikleri bilgi, becerileri uygulamaya aktarmada kendilerini değerlendirdikleri görüşler incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük kısmının kendisini bu konuda yeterli gördüğü anlaşılmaktadır. Kendisini yeterli görmeyen öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde ise;

“Bilgi, becerilere sahip olsak da uygulamaya dökmek zor.” “Uygulamalarda verilen süre kısıtlı.” “Sınıfın kalabalık olması ve her öğrencinin bir uygulama yapması dersin yeterliliğini azaltıyor.” “Bizlere materyal sunma ve teknolojik olanaklar verilmediği için bana hiçbir katkısının olmadığını düşünüyorum.” gibi görüşler belirtmişlerdir.

Dersin içeriğine yönelik görüşler incelendiğinde ise öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun maksimum fayda sağlayarak dersin işlendiğini düşündükleri görülmekle beraber bir kısım öğretmen adaylarının, “Uygulamalara daha çok önem verilmeli.” “Uygulamalarda daha çok materyal hazırlanıp bunları gerçek öğrenme ortamında kullanmak faydalı olacaktır.” “Yeni çıkan öğretim teknolojileri uygulamalı olarak gösterilmeli.” gibi görüşlerde bulunmuşlardır.

Öğrencilerin kullandığımız materyallere (Power point, video, akıllı tahta, çalışma yaprakları) olan ilgisine yönelik Öğretmen adaylarının görüşlerine göre; ortaokul öğrencilerinin görselliği ve eğlenceli yanı olan materyallere olan ilgisinin daha olumlu ve yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Akıllı tahtaya olan ilgilerine yönelik görüşlerde olumsuz cevaplara rastlanmamıştır. Öğrencilerin en az ilgili oldukları materyallerin Power point ve çalışma yaprakları olduğu, en fazla ilgi gösterdikleri ve dikkatlerini çeken materyallerin ise video ve akıllı tahta olduğu görüşlerden çıkarılmaktadır.

Öğretmen adayları, genel olarak ÖTMT dersinin sağladığı kazanımlar ile ilgili olarak, “dersi anlaşılabilir ve somut kılmayı”, “öğrenciye ve kazanıma uygun materyal hazırlamayı”, “daha ekonomik materyaller yapabilmeyi”, “dersi monoton olmaktan çıkarıp eğlenceli hale getirmeyi” ve “daha rahat sunum hazırlayıp uygulayabilmeyi” gibi kazanımları elde ettiklerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının tamamına yakını Öğretim teknolojileri ve materyallerin kullanılmasının sosyal bilgiler derslerinde öğretimin etkililiğini arttırdığını düşündüklerini belirtmişlerdir.

8. Tartışma

Karamustafaoğlu (2006) çalışmasının verilerine göre; ilköğretim okullarında fen ve teknoloji öğretmenlerinin ders içi etkinliklerde materyal kullanımına olumlu tutum sergiledikleri belirtile de, gözlemler sırasında uygulama istenilen seviyede çıkmamıştır.

Yılmaz (2007) öğretmen eğitiminde teknoloji eğitimi ile ilgili çalışmasında mevcut ve gelişmekte olan teknolojilerin eğitim ortamında kullanılmasının ve öğretimin kalitesine katkı sağlamadaki önemini vurgulamıştır.

Aşan (2002) çalışmasında öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu, eğitim fakültelerinden mezun olurken teknolojiyi öğretim sürecinde verimli bir şekilde nasıl kullanabileceği konusunda sınırlı bilgiye sahip olduklarını belirtmiştir. Bu yüzden öğretmen adayları, öğretmen olduklarında öğretim teknolojilerini kullanmakta ve buna bağlı olarak materyal geliştirmekte sorun yaşamaktadırlar.

Bununla birlikte Şahin (2003), yapmış olduğu çalışmanın sonucunda, eğitim fakültelerinde uygun teknoloji laboratuvarları bulunması ve buralarda aday öğretmenlere kendi materyallerini üretme olanağı sağlanmasının önemine dikkat çekmiştir.

Özer ve Tunca'nın (2014) yaptığı çalışmada “öğretim materyalinin öğrenmeyi kolaylaştırması, öğrencilerin dikkatini çekmesi ve derse olan ilgiyi artırması gibi nedenlerle öğretmen adaylarının materyal hazırlayacağı ve kullanacağı sonucuna ulaşılması” ifadesinin de araştırma bulgularıyla örtüştüğü söylenebilir. Özer ve Tunca (2014)'nın yapmış olduğu bu çalışmada, öğretmen adaylarının materyal hazırlama hususunda, kullanılan malzemeden kaynaklanan zamanı iyi yönetememeye dayalı, materyalin maliyeti ve boyutundan ileri gelen sorunlar yaşadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Özer ve Kahramanoğlu'nun (2011) yaptığı çalışmanın sonucuna göre öğretmen adaylarının “değişik materyaller sayesinde konuların öğrencilerin belleğinde daha anlamlı bir hale geldiğini” ifade etmeleri ile araştırma bulgularını destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Diğer taraftan yapılan bu araştırma Bayat, Z.Öztürk, Öztürk (2016)'ün çalışmalarıyla da örtüşmektedir.

Öğretimde teknoloji ve materyal kullanımı ile ilgili yapılan çalışmalarda öğretim teknolojileri ve materyallerin etkin öğrenmeler sağladığı gibi sonuçlara yer verilmekle beraber, öğretmen adaylarının alanlarındaki öğretmenlik uygulamalarını öğretim teknolojileri konusunda yetersiz olarak gördüğü gibi sonuçlara da rastlanmaktadır. Elde edilen bu sonuçların araştırma bulgularını desteklediği söylenebilir.

9. Öneriler

Elde edilen bulgular ışığında şunlar önerilebilir:

- Öğretim teknolojileri programdaki diğer derslerin içerisinde de bulunması gereklidir.
- Fakülteler, teknolojiyi sadece donanım olarak görmemeli aday öğretmenlerin danışmanlarının rehberliğinde öğretmenlik uygulamasında daha fazla öğretim teknolojisi tecrübe etmelerine imkân verilmelidir.
- ÖTMT dersinde öğrenilen kazanımların öğretmenlik uygulamasında deneyimle birleşmesi ve uygulama etkinliklerine daha fazla yer verilmesi dersin etkili olabilmesi için teknolojik anlamda kendini yetersiz hissedenden öğrenciler için ek çalışmalar yapması öğretmenlik uygulama elemanı tarafından teşvik edilebilir.
- Teknoloji bakımından kendisini yetersiz hissedenden öğrenciler için bu ders ile alakalı bir seçmeli bir ders konulabilir.

KAYNAKÇA

- Alım, M.(2007). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme (ötmg) dersinin önemi ve öğretim sürecine ilişkin öneriler. *Doğu Coğrafya Dergisi*. 12(17)
- Aslan,B., Görgeç, İ.(2015).Ortaokul ve lise branş öğretmenlerinin öğretim teknoloji ve materyallerine farkındalık düzeyleri. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/11, Summer 2015, p.173-186, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number:<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8512>
- Aşan, A. (2002). “Pre-service Teachers’ Use of Technology to Create Instructional Materials: a school-college partnership”, *Technology, Pedagogy And Education*, Vol. 11, No 2: 217-232.
- Bayat,S., Z.Öztürk,F., Öztürk,T. (2016). Öğretmen adaylarının materyal geliştirme başarısının artırılmasına yönelik bir eylem araştırması. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume11/3, Winter 2016, p.535-552, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number:<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9142>
- Çalışoğlu, M.(2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersine İlişkin Görüşleri. *Current Research in Education*, 1(1) · 23-32
- Demircioğlu, İ. H., & Turan, İ. (EDS.). (2012). *Tarih öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Pegem Akademi.
- Gündüz, A. G. Ş., & Odabaşı, F. (2002). Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, Vol 3, No 1
- Güven, S.(2006). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinin kazandırdığı yeterlikler yönünden değerlendirilmesi (inönü üniversitesi eğitim fakültesi örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1)
- Karamustafaoğlu, O. (2006). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin öğretim materyallerini kullanma düzeyleri: Amasya ili örneği. *AÜ. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 90-101.

- Kılınç, E., H.Başer, E., Kılınç, S., M.Kaya, M., E.Türkesin, H. Ve Kesten, A. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde teknoloji kullanımı öz-yeterlilik Ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 11/14 Summer 2016, p.411-424, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number:http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9469
- Küçükahmet, L. (2002). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme (13. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özer, B. Ve Kahramanoğlu, R. (2011). Öğretim teknolojisi ve materyal tasarımı dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *I.UluslararasıEğitim Programlarıve Öğretim Kongresi(INCCUI)*(ss.103- 104).
- Özer, Ö. Ve Tunca, N. (2014). Öğretmen adaylarının materyal hazırlama ve kullanmaya yönelik görüşleri. *Route Educational and Social Science Journal*, 1(3), 214-229.
- Şahin, Y. T. & Yıldırım, S. (1999). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, Y. T. (2003). "Student teacher's perceptions of instructional technology: developing materials based on a constructivist approach", *British Journal of Educational Technology*, Vol. 34, No 1: 67-74.
- Taş, M. (2004). Sosyal bilgiler öğretmenliği eğitimi program standartlarının belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 28-54
- Uşun, S. (2000). *Dünyada ve Türkiye'de Bilgisayar Destekli Öğretim*. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Vu, P. Ve Fadde, P. (2014). A snapshot of technology integration training in teacher education programs. *International Journal of Psychology: a Biopsychosocial Approach*, 14, 139-150.
- Yaman, H.(2007). Türkçe öğretmeni adaylarının "öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme" dersi bağlamında Türkçe öğretiminde teknoloji kullanımına ilişkin yeterlilik ve algıları. *Hasan Ali Yücel Eğilim Fakültesi Dergisi* Sayı 7 (1), 57-71
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf öğretmeni yetiştirmede teknoloji eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Derneği*, 27(1), 155-167.